

ASPECTE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA UNUI OM DE CULTURĂ, GHEORGHE N. STROIAN DIN STROEȘTI – ARGEȘ

NICOLAE P. LEONĂCHESCU*

La 9 octombrie 1884 se naște în satul Stroești din jud. Argeș un copil, Gheorghe N. Stroian (fig. 1), al cărui destin remarcabil atrage atenția cercetătorului. A fost fiul preotului Nicolae Gh. Stroian (1860, Stroești – 27 decembrie 1922, Stroești) și al soției acestuia, Elena T. Minculescu, originară din Brătieni.

Numele lor de familie era Retevoescu dar la Seminarul din Curtea de Argeș, pe care Nicolae Gh. Stroian l-a absolvit, a fost înregistrat cu noul nume ce reflecta satul de origine.

În familia Stroian – Retevoescu exista o tradiție culturală. Familia numără un șir de sacerdoți care au transmis din tată în fiu, sute de ani, pasiunea pentru carte.

Bătrânul preot stroeștean a avut șase copii și majoritatea dintre ei s-au remarcat prin evoluții deosebite: Nicolae (29 februarie 1888 – 3 mai 1969), savant virusolog și doctor în științe, prieten și colaborator al acad. Ștefan S. Nicolau; Aureliu (11 octombrie 1896 – 5 martie 1975, Brașov), magistrat la Brașov; Petre (30 aprilie 1890 – 3 septembrie 1975),

Fig. 1. Pr. Gheorghe N. Stroian

căpitan; Stelian (18 ianuarie 1899 – 1920) se va stinge prematur iar Paraschiva (1906-1967) va moșteni casa părintească din Stroești.

Gheorghe N. Stroian a fost obișnuit cu munca de mic. Tatăl său, preotul Nicolae Gh. Stroian, putea fi văzut la muncile agricole în rând cu ceilalți săteni. Un timp fusese și învățătorul satului. Despre el, dr. Ion C. Micuț își amintește: „De altfel și

* Universitatea Tehnică de Construcții București.

popa Stroian (Retevoescu) și-a dat toți băieții la școală, el ducând o viață nu prea deosebită de a țăranilor obișnuiți. Umbla îmbrăcat țărește, se încălța cu opinci, purta căciulă și mintean de pănură iar în ce privește gospodăria, nu era arătoasă deloc. De n-ai fi știut că acolo stă popa, ai fi zis că e casa unui om scăpătat. Bătătura mare era tot un noroi pe vreme de ploaie, în fața casei¹.

Gheorghe a făcut clasele primare în orașul Curtea de Argeș deoarece învățătorul din Stroești, Nicolae C. Teodorescu – Nekera, era în conflict ireconciliabil cu preotul pentru niște pricini mai vechi.

La momentul cuvenit, tânărul stroeștean s-a înscris la Liceul „Ion C. Brătianu” din Pitești. În timpul studiilor liceale s-a remarcat printr-o pasiune aparte pentru științele pozitive. A urmat Secția Reală a liceului deoarece făcuse o pasiune pentru matematică la care obținea rezultate deosebite.

În momentul marii opțiuni, Gheorghe N. Stroian a urmat sfatul tatălui său. În anii aceia, dorința expresă a tatălui era ca primul băiat să-i urmeze în profesie. Așa se face că Gheorghe N. Stroian urmează Facultatea de Teologie a Universității din București pe care o termină în 1905. Urmează apoi un stagiu de pregătire a tezei de licență, perioadă în care a funcționat în învățământ. La 10 octombrie 1906 era numit învățător la Bădiceni jud. Argeș, prin ordinul nr. 53.484.

Teza de licență o susține în 1907, în baza aprobării decanului dr. C. Chiricescu. Comisia examinatoare a tezei a fost formată din: doctor I. Cornoiu, președinte și membrii: dr. C. Cireșeanu, dr. Drag. Demetrescu, dr. I. Mihălcescu și iconom C. Nazarie¹. Teza de licență a fost tipărită și pe coperta ei scrie: „Universitatea din București. Facultatea de Teologie. Studiu istorico-exegetic asupra Epistolei Sf. Apostol Pavel către Tit. Teza de licență. Susținută în ziua de... 1907 de Gheorghe Stroian. Costești – Stroești (Argeș). București. Tipografia „Aurora”. Strada Lipscani nr. 1 (Palatul Dacia) 1906”. Dezvoltată pe 64 pagini, teza de licență a lui Gheorghe N. Stroian are, astăzi, numai un caracter documentar. Esențial este faptul că autorul ei a tipărit-o și reprezintă una dintre primele cărți scrise și publicate de un stroeștean care întâmpina serioase dificultăți materiale în timpul studenției. Posibilitățile materiale modeste ale tatălui său și familia împovărată a acestuia au impus multe sacrificii tânărului Gheorghe N. Stroian. Cu toate acestea, el a reușit să termine facultatea, fiind unul dintre primii stroeșteni cu studii superioare.

A fost un exemplu bun pentru frații săi căci al doilea, Nicolae, a urmat medicina militară ajungând la gradul de colonel, doctor în științe și numai o clauză nedreaptă a regulamentului („n-are stagiu de front”) l-a privat de titlul de general pentru care fusese propus în mod excepțional. Faptul că a fost voluntar în 1913 pe frontul din Bulgaria nu s-a luat în considerație iar activitatea sa din timpul primului război mondial a trecut neobservată de unii. A avut însă o carieră științifică strălucită și a ajuns directorul Spitalului Militar din București²; al treilea frate, Petre, a ajuns

¹ Gh. N. Stroian, *Studiu istorico-exegetic asupra Epistolei Sf. Apostol Pavel către Tit*, teza de licență. Tipografia „Aurora”, București, 1906.

² Felicia Gh. Georgescu, *Activitatea pe tărâm cultural a lui Gheorghe N. Stroian*, comunicare la A 11-a Sesiune științifică de vară „Stroești-Argeș”, Stroești, 24 iulie 1982; N. P. Leonăchescu, *Un remarcabil om de știință: medicul colonel dr. Nicolae N. Stroian din Stroești-Argeș*, comunicare la A 14-a Sesiune științifică de vară „Stroești-Argeș”, Stroești, 28 iulie 1985; N. P. Leonăchescu, *A remarkable Romanian scientist: Dr. Nicolae N. Stroian (1888-1969)*, în „Revue Roumaine de Médecine. Virologie”, 1986, 37, 2, p. 139-141; Gh.

căpitan, ofițer de grăniceri, fiind decorat în primul război mondial cu patru decorații; al patrulea, Aureliu, magistrat, a fost o personalitate cunoscută a timpului său fiind președintele Tribunalului din Brașov multă vreme și apoi având gradul de consilier. Stelian s-a stins din viață de tuberculoză, pe atunci o boală necrutătoare. Imediat după terminarea liceului din Câmpulung, a plecat voluntar pe front și s-a întors bolnav de plămâni. Răcise și tușea groaznic. Numai Vica (Paraschiva) n-a urmat școli înalte; a rămas în casa părintească și s-a căsătorit cu preotul Sandu N. Ion, un fel de Popa Tanda al Stroeștilor.

La 18 februarie 1907, Gheorghe N. Stroian s-a căsătorit³ cu Sofia I. Dragomirescu (24 octombrie 1890 – 1 noiembrie 1990), fiica popii Ion N. Dragomirescu din Capul Piscului (sat integrat azi în com. Godeni) jud. Muscel. Imediat după căsătorie a fost hirotonisit preot la parohia Prislop județul Muscel, în ziua de 20 septembrie 1907 și la 1 aprilie 1908 a fost transferat la Biserica Negru Vodă din Câmpulung unde și-a pus în valoare calitățile sale de om corect, spirit întreprinzător, bun organizator în domeniul culturii și edilitar-gospodăresc. Era un mare iubitor de oameni și un mare patriot.

Curând, au venit pe lume cele trei fiice ale sale: Sabina (8 februarie 1908 – 2 ianuarie 1990), Felicia (30 mai 1910 - 23 decembrie 1999) și Constanța (5 noiembrie 1911 – 17 noiembrie 1997). Cu toate că a avut o familie grea, Gheorghe N. Stroian a fost lângă cei nevoiași tot timpul, alinând durerile și organizând acțiuni de întraajutorare.

Mănăstirea Negru Vodă din Câmpulung avea ca filială Biserica Sf. Gheorghe din cătunul Mărcuși format din 200 familii de oameni săraci.

În Câmpulung, la începutul acestui secol existau bănci particulare care practicau împrumuturi de capital cu dobânzi foarte mari. Gheorghe N. Stroian a format un consiliu cu un grup de țărani și a reușit să înființeze în 1912, Banca Populară „Sf. Gheorghe” (i s-a zis și Banca Populară Șubești) ai cărei membri puteau împrumuta bani cu dobânzi mici spre a-și construi și gospodări o locuință.

Contabilitatea și evidențele Băncii Populare „Sf. Gheorghe” au fost ținute benevol de cunoscutul stroeștean spre a scăpa oamenii neajutorați de specula cămătarilor.

Toate inițiativele lui Gheorghe N. Stroian au vizat dezvoltarea pe toate planurile a vieții materiale și spirituale a locuitorilor din Câmpulung jud. Muscel. În 1913 a înființat o școală de cântăreți bisericești urmată de copii săraci, cu talent muzical.

Ca să poată sprijini băncile populare din județul Muscel, a înființat în 1914, împreună cu învățătorul Nicolae Poinăreanu, Federala „Negru Vodă”, fiind nevoit să ia postul de secretar și casier. Răspunderea a fost mare, dar muncind tenace, și-a dus la bun sfârșit misiunea.

Gheorghe N. Stroian n-a uitat niciodată că a terminat Secția Reală a liceului și când s-a ivit ocazia și-a pus în valoare cunoștințele. Astfel, în anul 1915, a suplinit gratuit, la Liceul din Câmpulung, lipsa unui cadru didactic de pe postul de profesor de matematică. Ministerul Învățământului îi transmitea, pentru asta, mulțumirile sale:

I. Nicolescu, *O figură eminentă a satului Stroești: colonel dr. medic Stroian N. Nicolae*, comunicat la A 17-a Sesiune științifică de vară „Stroești-Argeș”, Stroești, 31 iulie 1988.

³ „Gazeta Țăranilor”, nr. 4 din 28 ianuarie 1907.

„Părinte Stroian, Ministerul ia act cu multă plăcere de concursul ce ați dat prin suplinirea prof. Lapedatu, concentrat, de la liceul din localitate și vă aduce pe această cale viile sale mulțumiri. Ministrul Valaori”⁴.

Într-adevăr, prof. Ion Lapedatu care predă matematica la Liceul „Dinicu Golescu” fusese chemat în armată și stroeșteanul Gheorghe N. Stroian i-a luat locul la catedră⁵.

În perioada care a urmat, Gh. Stroian a trecut prin grele încercări, ca întreg neamul românesc. La 15 august 1916, zi în care România a intrat în primul război mondial, el a plecat pe front cu Regimentul 70 Infanterie să-și facă datoria. Era războiul întregului popor pentru realizarea visului secular: făurirea statului național unitar român.

Gheorghe N. Stroian a fost cu regimentul său în Dobrogea, la Cocargea; apoi la Câmpulung pe frontul de la Pravăț și de aici se retrage în Moldova, prin Loloiasca, la Soveja și Răchitașul.

Era un bun prieten al familiei Golescu de la care primise în dar un tablou pictat în 1877 de pictorul Țăranu, tablou reprezentându-l pe apostolul Petru. Unul dintre membrii celebrei familii, Dimitrie Al. Golescu, soldat voluntar în compania I, a murit „la 21 septembrie 1916 orele 6 post meridiane pe câmpul de luptă de la sud-vest de comuna Cocargea din Dobrogea județul Constanța, împușcat în lupta cu bulgarii”. Martori au fost: preotul Gheorghe N. Stroian și „comersantul Ion Predoiu”, ambii din Câmpulung⁶.

În Dobrogea, Gheorghe N. Stroian își îngropa și un prieten din Stroești: Hogioiu Gh. P. Gheorghe, soldat în Reg. 70 Infanterie, care „în luptele dintre Cocargea și Inirgea din Dobrogea, numitul soț a căzut mort la primul atac, împușcat de un glonț al inamicului, în ziua de 23 septembrie 1916 stil vechi”⁷.

Activitatea sa în timpul primului război mondial a fost reținută în sintezele timpului. Într-una din ele⁸, C. Nazarie consemna: „Preotul Stroian N. Gh., Câmpulung, de la 62/72 Infanterie de la început a însoțit regimentul chiar pe frontul de luptă și a dat dovadă de abnegație, devotament și conștiinciozitate. Prin prezența și însușirile sale morale a contribuit mult la înălțarea sufletelor și la ridicarea moralului ofițerilor și soldaților, chiar în momentele cele mai grele ale luptelor. A luat parte la lupte în Dobrogea, în Mărăști în 1917 și în tot timpul a stat neclintit la datorie”. Aceasta era declarația colonelului Grigore Grecescu, superiorul său.

Pentru activitatea sa desfășurată în timpul războiului a primit mai multe distincții. Prin înaltul decret nr. 118 din 22 februarie 1917, s-a „conferit ordinul Coroana României cu Spade în gradul de cavaler preotul Gh. Stroian din Regimentul 70 Infanterie pentru zelul și devotamentul cu care și-a îndeplinit serviciul pe câmpul de luptă. Semnat Ministrul de Război, Vintilă Brătianu”. Comandantul Regimentului 70

⁴ Felicia Gh. Georgescu, *op. cit.*.

⁵ I. Hurdubejiu, Fl. Mîrțu, N. Nicolaescu, Gh. Părnuaș, I. Stănculescu, *Câmpulung-Muscel, ieri și azi*, Consiliul Popular al Orașului Câmpulung-Muscel, 1974, p. 196-198 și 211.

⁶ V. Novac, *Contribuția ultimilor descendenți ai Goleștilor la formarea statului național unitar român*, în „Studii și Comunicări”, Muzeul Orășenesc Curtea de Argeș, 1980, p. 66.

⁷ Primăria com. Stroești jud. Argeș, Stare Civilă, Decese.

⁸ C. Nazarie, *Activitatea preoților de armată în campania 1916-1919*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1921, p. 52, 54, 57, 100 și 103.

Infanterie, colonelul Grigore Grecescu, cita „prin ordin de zi pe regiment preotul Gh. N. Stroian pentru distinsele însușiri intelectuale, morale, sufletești, mult spirit, mult spirit și destoinicie de care a dat dovadă în executarea ordinelor și îndeplinirea diferitelor însărcinări, în situațiile cele mai grele și chiar în timpul luptelor. Dat azi, 13 februarie 1917 la Dealul Varlanului. Semnat, comandant colonel Grecescu Grigore“. Totodată a fost avansat la gradul de preot-căpitan asimilat, la 1 ianuarie 1918, prilej cu care a primit carnetul cu nr. 54⁹. Prin „Înaltul decret nr. 1744 din 7 iulie 1918, preotului Stroian Gheorghe din Reg. 70 Infanterie i se conferă „Crucea Comemorativă“ a războiului 1916 – 1918 fără barete“. Această distincție i se eliberează la 1 septembrie 1921. Patriarhul dr. Miron Cristea îl cinstește și el cu un medalion magnific în formă de cruce pe care scrie: „Cocargea, Pravăț, Loloiasca, Soveja, Richitașu. Pr. Gh. Stroian confesor Reg. 70 Infanterie“. Cea mai valoroasă decorație pentru Gheorghe N. Stroian și pentru toți românii era însă înfăptuirea marelui lor ideal: unirea tuturor românilor într-un sat național independent. La 1 decembrie 1918, prin Marea Adunare Populară de la Alba Iulia se proclama și unirea Transilvaniei cu România, ridicând entuziasmul general la cote greu de imaginat.

Venise momentul păcii și oamenii se întorceau acasă de acolo pe unde vitregiile războiului îi purtase. Peisajul zonei Câmpulung-Muscel fusese răvășit de război. Luptele fuseseră crâncene și locuitorii își părăsiseră căminele refugiindu-se în Moldova. În timpul încrâncenării, mulți militari din ambele tabere căzuseră prin diferite locuri și au rămas așa, nemaifiind oameni care să-i adune și să-i îngroape. Cadavrele au stat în aer liber până au putrezit. Căinii se sălbăticeseră și rupeau din cadavrele foștilor soldați beligeranți ca și celelalte viețuitoare ale pădurii. Când locuitorii s-au întors la casele lor, căinii nu i-au mai recunoscut pe foștii lor stăpâni și mușcau sălbatic pe oricine întâlneau¹⁰.

Autoritățile au declanșat acțiunea de curățire a terenurilor de oasele foștilor luptători. În cimitirul de la Dragoslavele și în osuarul Mausoleului de la Mateiaș au fost depuse aceste schelete adunate de pe dealuri și de prin păduri. Guvernul german a cerut ca la Dragoslavele să se înființeze un cimitir separat pentru luptătorii săi căzuți pe pământ românesc. Români n-au acceptat cererea fostului invadator și în cimitirul de la Dragoslavele au depus osemintele tuturor celor care au mai fost găsiți în aer liber, fără deosebire de naționalitate. Unii au mai putut fi identificați după tăblițele matricole purtate la gât, alții nu. De aceea, piatra tombală de deasupra gropnițelor poartă în multe cazuri inscripții semnificative: „120 eroi anonimi“. Sub deviza „Pro Patria“, la cimitirul din Dragoslavele și-au găsit odihna și s-au împăcat întru moarte și unii și alții.

Mulți câmpulungeni muriseră. Satele muscelene erau în doliu. Mulți copii, orfani de ambii părinți, umblau pe drumuri, fără rost. Erau îmbrăcați în zdrențe, bolnavi, plini de bube, terorizați de foame și cerșeau din poartă-n poartă. Școala fusese desființată și-și relua cu greu fluxul normal. Una din marile inițiative ale lui Gheorghe N. Stroian se referă la acești copii orfani. În anul 1919, medicul județului Nicolae Cădere a propus să fie adunați toți copiii orfani de război risipiți prin diferite case și să înființeze cu ei un orfelinat în care să li se acorde îngrijirea și educația necesare.

⁹ Felicia Gh. Georgescu, *op. cit.*

¹⁰ Aurelian Sacerdoțeanu, *Toponimie și onomastică pe Valea Vâlsanului, îndeosebi la Stroești – Argeș*, comunicare la A 3-a Sesiune științifică de vară „Stroești-Argeș“, Stroești, 28 iulie 1974.

Solicitat să dea viață acestui gând nobil, Gheorghe N. Stroian i-a răspuns: „Deși este o activitate în plus în viața mea, dar dacă este vorba de o operă așa mare sunt alături de dumneavoastră”¹¹.

Munca de organizare a acestui orfelinat a fost titanică. În curtea Mănăstirii „Negru Vodă” s-a construit o nouă clădire pentru „Orfelinatul Dragoslavele” (fig. 2). Înființat la insistențele stroeșteanului Gheorghe N. Stroian, un comitet de femei, în frunte cu soția lui, Sofia, a început să se ocupe de îngrijirea copiilor. S-a angajat personal de serviciu iar Gh. Stroian s-a ocupat cu supravegherea continuă și contabilitatea orfelinatului. În interiorul acestui orfelinat s-a organizat și Școala primară, având un învățător care lucra benevol. Încet, încet, orfelinatul a prins viață. Copii orfani de ambii părinți au găsit în el căldură umană și și-au croit un drum în viață.

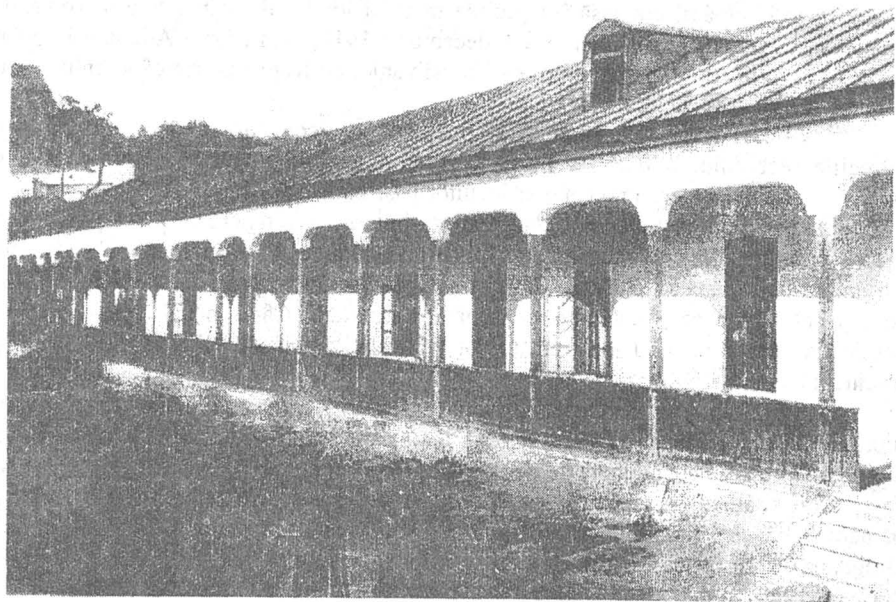

Fig. 2. Clădirea de pe latura de nord a Mănăstirii Negru-Vodă construită pentru „Orfelinatul Dragoslavele”

S-au păstrat fotografii care consemnează aspecte din viața orfelinatului condus de Gh. Stroian. Într-una din fotografii (fig. 3), medicul Nicolae Cădere se află pe prisma orfelinatului între doi orfani minori, într-o atitudine antologică. Adunați de pe drumuri, orfanii erau spălați și îmbrăcați și dacă erau bolnavi, primeau îngrijirile și medicamentele de rigoare. Toți copiii învățau obligatoriu o meserie: croitoria, cizmăria, dulgheria, confecționarea de preșuri etc. Imaginile din Atelierul de țesut preșuri (fig. 4) și din Atelierul de croitorie (fig. 5) arată atmosfera de lucru și reintegrarea copiilor în mecanismul social. Sunt imagini simbol ale unei epopei demne de consemnat în istoria orașului Câmpulung.

¹¹ Felicia Gh. Georgescu, *op. cit.*

Efectele acțiunii de recuperare și reintegrare socială a orfanilor de război se văd în imaginea simbol din (fig. 6). În mijlocul grupului se află medicul Nicolae Cădere și soția sa iar în dreapta, preotul Gheorghe N. Stroian.

Alte trei femei din comitetul de acțiune completează grupul organizatorilor. De jur împrejurul lor, patruzeci și nouă de băieți, cu pălăriiuțe pe cap și ghete în picioare, poartă costume albe cu cămașă peste pantaloni și o vestă pe deasupra. Privesc cu timiditate și interes spre obiectivul care le-a imprimat chipurile cam prin 1920. Succesul acțiunii a fost total. Au fost admiși în orfelinat numai copiii orfani de ambii părinți, cu rosturile familiale pulverizate complet de războiul barbar impus țării de agresori.

S-a făcut însă o excepție: în orfelinat a fost acceptat un singur copil orfan numai de tată, mama lui trăind. Acel orfan se numea Iustin Moiescu, cel care, mai târziu, a devenit patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

*Fig. 3. Medicul Cădere Nicolae
pe treptele
„Orfelinatului Dragoslavele”*

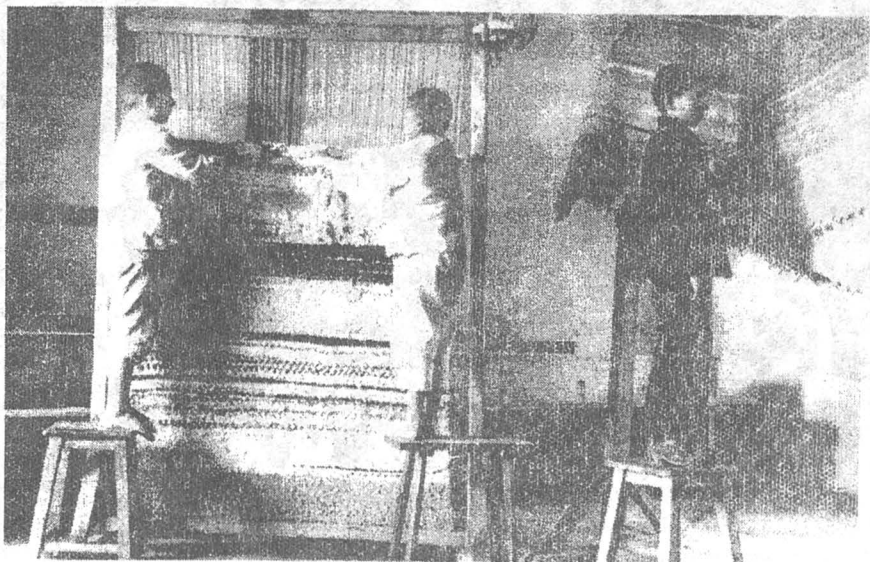

Fig. 4. Aspect din Atelierul de țesut preșuri.

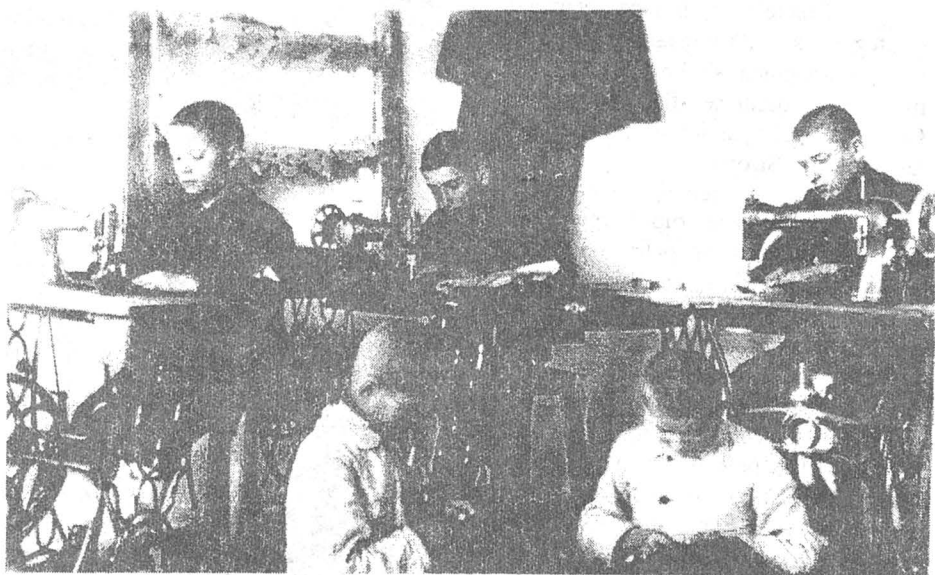
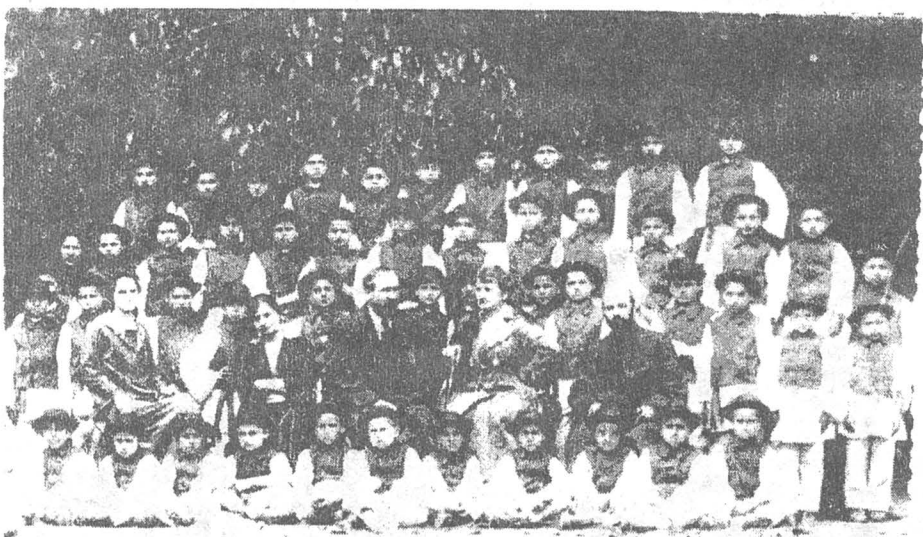

Fig. 5. Aspect din Atelierul de croitorie.

Era cel mai bun la învățătură și cel mai disciplinat copil. Sprijinul primit la orfelinat nu-l va uita niciodată. În toate ocaziile, Iustin Moisescu a elogiat pe fostul său dascăl, preotul Gheorghe N. Stroian.

*Fig. 6. Copii de la „Orfelinatul Dragoslavele”, circa 1920
În stânga medicul Nicolae Cădere, în dreapta pr. Gh. Stroian*

Acesta a avut grijă de orfani în continuare. Spre a nu-i lăsa pe drumuri după absolvirea Școlii primare, Gh. Stroian i-a propus medicului Nicolae Cădere și superiorilor eclesiastici să se înființeze un Seminar al orfanilor de război. Ca local de școală, a propus să se amenajeze chiliile din curtea Mănăstirii Negru Vodă. Ideea a fost, în principiu, acceptată dar materializarea ei a revenit inimosului stroeștean. Printr-o muncă asiduă, Gh. Stroian a restaurat chiliile respective și prin stăruințele sale pe lângă autoritățile ministeriale de resort, Seminarul orfanilor din Câmpulung a luat ființă. Gheorghe Stroian a fost director și profesor al seminarului până în anul 1927.

Cei doi întemeietori ai acestei opere de binefacere, Nicolae Cădere și Gheorghe Stroian, au reușit să realizeze un seminar exemplu pe țară, vestit prin disciplină școlară și curățenie. Seminarul din Câmpulung avea opt clase, în continuarea școlii primare. Iustin Moisescu a fost și elevul acestui seminar, obținând rezultate excelente la învățătură.

Am avut șansa rară de a întâlni un absolvent al Orfelinatului „Dragoslavele” din Câmpulung, Călin Gr. Gheorghe (20 iunie 1913, Leurdeni jud. Muscel – 7 noiembrie 1995, București). L-am găsit bolnav, la 8 ianuarie 1989, în casa lui din București, strada Ispravnicului nr. 44 sector 2. În ianuarie 1980 a suferit un grav accident la coloana vertebrală, în urma căruia a fost imobilizat până la moarte. Tatăl său, Grigore, căzuse în anul 1916 în luptele de la Pravăț; mama sa, Ioana a murit în Leurdeni, un an mai târziu. A mai avut doi frați mai mari: Marin, învățător și Vasile, pălărier. Călin Gr. Gheorghe mi-a povestit cu lux de amănunte viața din orfelinat cu multe elemente privind organizarea și activitatea desfășurată în cadrul lui.

Iată câteva frânturi din noianul de amintiri pe care mi le-a depănat în anul Revoluției: „Orfelinatul a fost organizat, inițial, într-o casă particulară aflată lângă Gara C. F. R. din Câmpulung. Recrutarea orfanilor se făcea prin primăriile locale din județul Muscel. În toamna anului 1919, în acea casă particulară s-a înființat o Grădiniță de copii orfani, condusă de educatoarea Dumitrescu. În anul 1920, am intrat în Școala Primară a Orfelinatului „Dragoslavele”. Am fost 132 orfani, majoritatea băieți împărțiți în patru clase. Eu am avut ca învățător pe Gheorghe Mușătescu, un om aspru dar foarte bun. În anul 1922, orfelinatul s-a mutat în curtea Mănăstirii „Negru Vodă”, unde se construiseră clădire nouă pentru Seminar. Orfelinatul s-a amenajat în chiliile din curtea mănăstirii, chiliile care serveau drept săli de clasă și dormitoare. Masa o serveam în partea dreaptă a curții, unde se afla o sală de mese, în clădirea Seminarului. În această clădire se afla și administrația în frunte cu popa Gheorghe Stroian. Masa era foarte bună. Doctorul Nicolae Cădere venea zilnic la orfelinat, controla și supraveghea educația noastră; era metodic, cinstit și drept. Fiecare elev răspundea de ceva: fetele spălau sălile de clasă, băieții măturau curtea. Fiecare grupă avea o misiune; fiecare elev primea mătura și coșulețul pentru gunoi. Primeam îmbrăcăminte de la orfelinat. În vacanțe, orfanii nu mergeau acasă; uneori făceam excursii, mai ales în vacanța de vară. De Paști veneau elevi din satele vecine și ne aduceau: cozonac, ouă roșii, pachetele cu mâncare. De Crăciun nu venea nimeni; era frig. Educația în orfelinat era spartană; nu se tolera nimic. Doctorul Nicolae Cădere își făcuse studiile în Germania și era aspru; chiar el bătea uneori elevii indisciplinați. De multe ori venea cu pachete cu prăjituri și le împărțea elevilor. Comitetul de Asistență socială strângea bani și cumpărăturile le făceau salariații. Cărți și rechizite primeam de la orfelinat. Nu intra nimeni în orfelinat să ne viziteze și nici un copil nu ieșea în oraș. Nimeni de la Primărie nu ne-a vizitat.

N-a murit nici un copil. Fetele aveau dormitoare separate și doctorul Cădere se ocupa de ele.

Eu am terminat Școala Primară a Orfelinatului în anul 1924. Ea și-a continuat activitatea cu elevi din ce în ce mai puțini. După absolvirea celor 4 clase primare, copiii erau îndrumați în diferite direcții. Doctorul Nicolae Cădere decidea împreună cu învățătorul. Unii învățau o meserie, alții își continuau studiile. Eu am fost premiant I tot timpul. Am dat concurs la Seminar și am reușit al doilea, dar pentru că nu aveam „voce” m-au trimis să dau examen de admitere la Școala Normală „Carol I” din Câmpulung. Am dat examen la Matematică și Limba română (dictare, punctuație și ortografie). Am intrat primul, în septembrie 1924, cu media generală 9 și ceva. A fost un eveniment în Câmpulung: un orfan a ieșit primul! Toți mă arătau cu degetul și devenisem o celebritate locală.

De la orfelinat am primit o lădiță „de zestre” cu: două cămăși, trei izmene, haine, pantalon, ciorapi, șapcă, batiste. Plecarea mea din Orfelinat la Școala Normală a fost festivă: doctorul Nicolae Cădere a așezat copiii pe două rânduri și m-a luat de mână. Un copil venea după noi și trăgea un cărucior cu lădița mea de zestre. Am trecut printre rânduri și ne-am îndreptat spre Școala Normală aflată în vecinătate. Tot orfelinatul ne-a urmat și ne-a condus. Acolo, doctorul Nicolae Cădere m-a dat în primire directorului Școlii Normale. Timp de 2-3 ani, ca elev la această Școală, am primit cărți și îmbrăcăminte de la orfelinat. Mai aveam o pensie de orfan de 200 lei pe trimestru, plus un carnet de călătorie gratuită pe C. F. R.

La Leurdeni, m-am întors după cinci ani, de Crăciunul anului 1924; n-am mai cunoscut. Seminarul din Câmpulung dura 6-8 clase; s-a închis în 1926 sau 1927 din cauza unui incendiu. Și Gheorghe Pârnuță din Rucăr a vrut să se înscrie la Seminar, dar l-a speriat un călugăr și a renunțat”.

Iată frânturi de icoane dintr-o lume bântuită de lipsuri și plină de drame, dar cu speranța unui viitor mai bun pentru care au muncit și cu bucuria că un vis s-a împlinit: România Mare!

Călin Gr. Gheorghe a lăsat în manuscris o monografie și un volum de documente despre Leurdeni pe care nici un primar al locului nu s-a învrednicit să le publice și nici nu i s-a restituit acel hectar de teren arabil, pământ de moștenire la care avea dreptul!

În anul 1927, la inițiativa lui Gheorghe N. Stroian a început construirea¹² Ateneului Popular „Negru Vodă” (fig. 7). În apelul adresat câmpulungenilor și, în special, enoriașilor săi, inimosul stroeștean spunea: „În această lună martie se împlinesc 10 ani de când, după o lipsă de doi ani, am revenit la căminul familial și mi-am dat seama că stând în tranșee lângă ostașul român, aproape de el, în ghearele suferinței, în fața morții, i-am văzut și i-am simțit nobilele lui virtuți sufletești: blândețea, răbdarea, bunătatea și dragostea, binefacerea și curajul dus până la jertfirea de sine. Numai grație acestor mari virtuți ale ostașului român am ajuns să avem o Românie mare și puternică.

Întors acasă, mi-am reluat iarăși chemarea mea de pastor sufletesc al celor ce mi s-au încredințat și cunoscând mai bine nobilele lor suflete am ajuns la convingerea că este o datorie de a face ca, cultura națională să fie răspândită până în păturile cele mai

¹² I. Răuțescu, *Câmpulung-Muscel. Monografie istorică*, Tipografia Gh. Gh. Vlădescu, Câmpulung Muscel, 1943, p. 141, 273, 274 și 337.

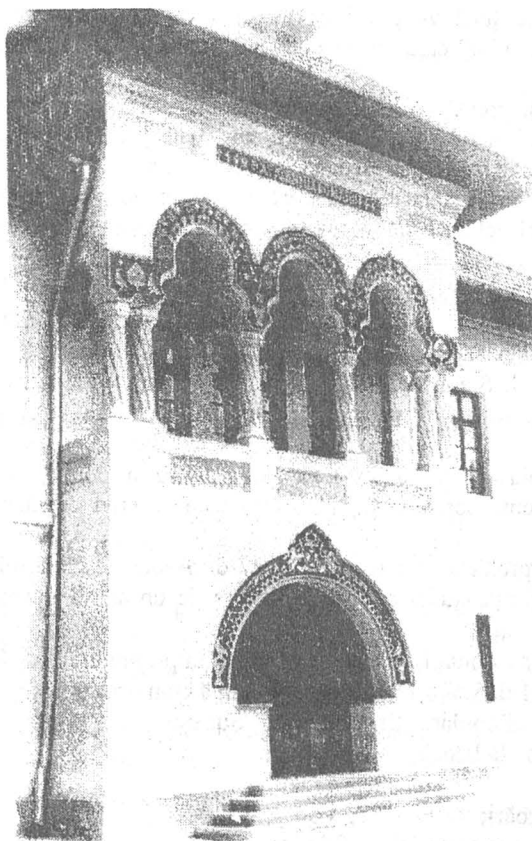

Fig. 7. Ateneul Popular „Negru-Vodă”, construit între 1926-1929, după planurile arh. Dumitru Ionescu-Berechet, astăzi sediul Protoieriei Câmpulung

Ateneul Popular Negru Vodă sub președinția mea, dându-mi colaboratori sinceri și devotați. Atât eu cât și ceilalți am format o listă de donații pentru construire. În anul 1927 s-a pus temelia acestei clădiri, construcție în stil românesc, executată benevol de arhitectul D. Ionescu – Berechet.

În această casă a noastră ne vom putea aduna în fiecare sărbătoare, cu toții: tineri, bătrâni, bărbați și femei, laolaltă și vom putea asculta conferințe care ne vor lumina și înnobila sufletește, petrecându-ne astfel timpul liber departe de otrăvurile ademenitoare ale societății. Aici va fi la îndemână tuturor o bibliotecă populară, unde se va putea îmbogăți mintea cu cunoștințe folositoare în viață.

Aici, iubitorii de artă românească vor citi în muzeul religios național, istoria trecutului nostru românesc iar în costumele țărănești muscelene ce se vor vedea la jocurile și horele naționale și în doinele și cântecele populare ce se vor cânta de către flăcăii și fetele noastre, vor găsi chezașia conservării sufletului națiunii românești. Tot

adânci ale poporului. M-am gândit că ar trebui ca la Mănăstirea Negru Vodă să reînvieze iar vremurile de strălucire strămoșească construind, lângă Casa Domnească a lui Matei Basarab, un cămin pe a cărui vatră să ardă continuu focul culturii din care să radieze flăcări cât mai mari care să lumineze cât mai departe și să încălzească cât mai multe inimi care au nevoie de această căldură. Și așa s-a zămislit din adâncuri suflatești puternice, din visuri și idealuri înalte, ideea înființării Ateneului Popular Negru Vodă.

Făcând apel la consiliul Băncii Populare „Sf. Gheorghe”, înființată în anul 1926, a îmbrățișat cu căldură și entuziasm propunerea mea și a hotărât ca banca, din fondurile membrilor consiliului, să facă o donație de 300.000 lei pentru începerea construirii acestui ateneu. Primul pas s-a făcut și încurajat de ei, am chemat consiliul parohial și comitetul cultural al parohiei Negru Vodă; le-am adus la cunoștință și s-a aprobat ca pe terenul viran al mănăstirii Negru Vodă de lângă Casa Domnească a lui Matei Basarab să se pornească clădirea.

S-a constituit și comitetul

de aici, din casa noastră, în fiecare lună va porni ca un sol vestitor de lumină binefăcătoare revista „Prietenul Poporului” care va fi pentru dumneavoastră o călăuză în toate manifestările omenești.

Multe au fost obstacolele și greutățile întâmpinate dar am îndrăznit și le-am biruit. Mulțumesc colaboratorilor și donatorilor mei care nu și-au prețuit nici munca, nici timpul, nici banul, ca să dea orașului nostru această casă de cultură”.

Construcția clădirii Ateneului Popular „Negru Vodă” a început în toamna anului 1926 pe baza documentației tehnice întocmite de arh. Dumitru Ionescu – Berechet care a supravegheat benevol lucrările¹³. Președintele comitetului Ateneului a fost ales Gh. Stroian iar ca membrii: prof. Ilarian Velculescu, prof. Nae Mihăescu, arh. D. Ionescu – Berechet, dr. Nichita Dragomirescu, prof. I. Antonescu, prof. N. Bratu, Apostol D. Mirea, I. Mestecăneanu, I. Bădescu, N. Rizeanu, V. Țincu, I. Staicu, Gh. Gavrilescu, I. Copăcescu, N. Vitan, I. Stan, V. Păslariu, Gh. Cristescu, I. Vlăduț, D. Ghizdaviț, N. Zegheru, Gh. Irimia, Ion N. Bulacu iar de la 18 decembrie 1927 și Paraschiv Angelescu.

Clădirea are o sală de conferințe de 10,5 x 8 m, înaltă de 10 m, dotată cu o scenă de 8,50 x 5,50 m și fosă pentru orchestră. Alte patru camere erau destinate pentru: bibliotecă, muzeu etc.

Construcția clădirii fusese preluată la 2 ianuarie 1927 de Asociația Culturală Creștină „Negru Vodă” care se înființa atunci și care în decurs de un an va deveni Ateneul Popular „Negru Vodă”.

Fondurile se procurau prin: donații, cotizații, serbări, împrumuturi etc. În martie 1928 se constata cheltuirea a 1.018.548,15 lei proveniți după cum urmează:

300.000 lei – donația Băncii Populare „Sf. Gheorghe” Șubești;

383.000 lei – împrumutați de la bancă;

296.985 lei – alte donații;

34.524 lei – încasări la serbări;

3.440 lei – din vânzarea unor materiale nefolosite;

600 lei – cotizații.

Printre donatori apar, în primul rând, rudele și prietenii lui Gheorghe N. Stroian: Nicolae Gh. Cădere (4000 lei), Sofia I. Stroian (5000 lei), Felicia Gh. Stroian (200 lei) și chiar Gh. Stroian cu 100.000 lei etc.

Serbările din 1927 au adus un venit substanțial (34.524 lei) și ele au fost organizate cu ajutorul prietenilor și rudelor sale printre care: Cornelia, soția căpitanului Petre N. Stroian, fratele său; Sabina fata sa și soția ing. C. Nestorescu (1900 – 23 decembrie 1978); Sofia I. Stroian, soție; Felicia Gh. Stroian; Maria Păcescu; Aglaia Bota; Maria I. Staicu; Sevesta Ștefănescu; Veronica Dragomirescu; Ecaterina Georgescu; Elena Costescu; C. Marinescu etc.

În toamna anului 1928 clădirea era terminată, învelită și tencuită la exterior. Lucrările din interior încă nu se terminaseră. Investiția a depășit suma de 1.200.000 lei strânsă în cea mai mare parte „de preotul Gh. Stroian prin liste de subscripție”¹⁴. Construcția clădirii Ateneul Popular „Negru Vodă” a reprezentat una din marile reușite

¹³ Gh. N. Stroian, *Căminul nostru cultural*, în „Prietenul Poporului”; 3/1928, p. 8 – 11.

¹⁴ I. Rădulescu, *op. cit.*, p. 141, 273, 274 și 337.

ale lui Gheorghe N. Stroian. Ea este și astăzi o construcție reprezentativă (fig. 6) a Câmpulungului, făcând parte din patrimoniul său cultural.

Activitatea de construcție a lui Gh. Stroian începuse mai de mult. În 1925 când a fost numit paroh, a reparat casele egumenesti și clopotnița Mănăstirii Negru Vodă, operație pentru care s-au cheltuit 350.000 lei.

Ateneul Popular „Negru Vodă” a fost înființat la 2 ianuarie 1927 și se face cunoscut prin: cicluri de conferințe, lecturi publice, serbări, editarea revistei „Prietenul Poporului” etc. La fiecare serbare, corul elevilor seminariști condus de If. Ganea era prezent cu piese îngrijite alese.

Ciclul de conferințe a început la 18 decembrie 1927 și a continuat în ședințele din: 22 ianuarie, 26 februarie 1928 etc. Festivitățile începeau la ora 16 și durau până în jurul orei 18 iar programul lor era complex. Spre exemplu, în ședința din 18 decembrie 1927 au conferențiat: Paraschiv Angelescu (Rolul Ateneului), Moise P. Păcescu (istorioare morale) și Gheorghe N. Stroian (probleme ale cultului și sectele religioase). A urmat un concert de muzică religioasă susținut de corul elevilor de la Seminarul Orfanilor de Război după care, Felicia Gh. Stroian, pe atunci elevă în clasa a 7 – a de liceu, a citit „Viața Sf. Ecaterina”. În final, sub președinția lui Gh. Stroian, s-au rezolvat probleme organizatorice.

Conferința lui Gh. Stroian nu a lipsit de la nici o festivitate. El își alegea drept teme de predilecție: combaterea adventiștilor, tudoriștilor și a altor sectanți; cultura; morala; istoria patriei etc. Alți conferențieri: Moise P. Păcescu, Paraschiv Angelescu etc. abordau un spectru similar de teme. De fiecare dată, corul condus de If. Ganea încheia ședința. La activitățile Ateneului au fost antrenați mulți câmpulungeni și, în primul rând, rudele și prietenii managerului Gheorghe Stroian. Sala în care se țineau aceste ședințe era plină de lume; printre spectatori se aflau și orfanii de război din Seminar.

Editarea unei reviste care să reflecte activitatea Ateneului Popular „Negru Vodă” a fost formulată drept obiectiv major încă de la 2 ianuarie 1927. În decembrie 1927, lucrările pregătitoare erau avansate. Pe data de 25 decembrie 1927, redacția „Prietenului Poporului” trimite primul număr al revistei la Iași, inimosului și valorosului medic Nicolae Gh. Cădere, în semn de prețuire. Din Iași unde era stabilit, N. Cădere îi răspundea la 8 ianuarie 1928 lui Gh. Stroian. Scrisoarea a fost publicată integral în „Prietenul Poporului” nr. 2/1928:

„Iubite părinte Stroian,

Își mulțumesc din toată inima pentru frumosul dar ce mi-ai făcut de Anul Nou, primul număr al revistei Ateneului Popular „Negru Vodă” – „Prietenul Poporului”. Pentru mine, așa cum sunt și cum mă cunoști, nu se putea un dar mai neprețuit. Mă uit la această publicațiune care vă cinstește pe toți cei care v-ați devotat existenței sale și în primul loc te cinstește pe sfinția ta și mă bucur cum m-ași bucura când din satul în care m-am născut și în care am crescut mi-ar veni vestea unei mari înfăptuiri. De altfel, nimic din ceea ce se petrece în Câmpulungul Muscelului, de care mă leagă atâtea sfinte amintiri, nu-mi este indiferent. Dar, mai ales, mă interesează tot ce clădește și se clădește, tot ce înalță și se înalță în preajma sfântului locaș al mănăstirii Basarabilor. Și revista d-voastră este un sol care mă vestește că acolo se clădește și se înalță și aceasta mai ales sufletește pentru că înjghebările materiale pe care le-ați realizat sunt înfăptuirea unor stări sufletești alese.

Da, ceea ce ai făcut, pentru că eu știu cât ți se datorește sfinției tale personal în această operă, este o faptă mare; cu atât mai mare cu cât vremurile prin care trecem sunt bogate numai în fapte mici, urâte, zdrobitoare de suflete și energii. Nemăsurat de mult mă bucur mai ales când văd pe cea dintâi filă înflorind înfățișarea aceluia locaș de cultură națională, așa de scump sfinției tale, Ateneul „Negru Vodă”.

Și cât ți-a fost dat să suferi până ce l-ai văzut înălțat! N-a fost răutate omenească care să te cruțe; n-au fost bârfeli și amărăciuni care să te ocolească.

Se părea într-un timp că nu era primejdie mai mare care să amenințe Câmpulungul decât înălțarea Ateneului. Și fiindcă această groază a Câmpulungului creștea și se înălța fiind încălzită de sufletul sfinției tale, ei bine, acest suflet trebuia jignit, amărât, strivit, pentru ca odată ce baza morală a acestei înfăptuiri ar fi fost dărâmată, să se dărâme și opera ce se înjgheba.

Ce triumf, ce satisfacție ar mai fi fost pentru atâtea suflete josnice care te-au lovit fără pic de milă. Pare că n-ar fi fost de ajuns noianul de supărări și dureri sufletești pe care ți le-am lăsat moștenire atunci când părăsind Câmpulungul am înțeles pe buna și sfânta dreptate că erai cel mai îndreptățit să continui opera pe care o începusem prin înființarea Seminarului Orfanilor de Război. Dacă domnul I. Nițulescu, vrednicul sprijinitor al orfanilor, spunea adesea că numai Dumnezeu și cu mine știm cum s-a înfăptuit Orfelinatul „Dragoslavele”, eu pot să spun că în afară de mine, numai Dumnezeu și cu sfinția ta știți cum s-a înfăptuit Seminarul și mai ales, câte suferințe a trebuit să înduri, voind și sfinția ta să menții această instituție în spiritul în care a fost creată. Același lucru ași putea să spun și despre necazurile ce ți-a fost dat să înduri și pentru înfăptuirea Ateneului și a publicațiilor lui.

Dar ce frumoasă răsplată ți-ai câștigat singur! Căci ce alta decât o mângâiere pentru sufletul sfinției tale și o răsplată a tuturor suferințelor și sacrificiilor pe care le-ai făcut este Ateneul și revista pe care o publică? Cei care s-au crezut tari atunci când te loveau și căutau să te umilească, uitau și uitau pentru că prin faptele lor n-au fost niciodată aproape de El; uitau că Dumnezeu este mai puternic decât dânșii, oricât și-ar fi închipuit că dețin mult din puterile lumesci. Succesul sfinției tale este cel mai pilduitor exemplu pentru cei care și-adună comori pe pământ dând uitării Cerul. Sfinția ta ți-ai câștigat loc de cinste în fața celui Atotputernic și nu-ți pot spune altceva decât că tot El să te îndrumeze și să te sprijine și mai departe. Cu toată dragostea, doctor N. Gh. Cădere”.

Revista „Prietenul Poporului” a apărut în perioada ianuarie – octombrie 1928, adică numai 10 numere, unul fiind dublu, sub direcția și administrația lui Gheorghe N. Stroian ajutat de diaconul Paraschiv Angelescu. Primul număr a apărut în decembrie 1927 chiar dacă pe copertă se menționează: ianuarie 1928. Întreaga colecție a fost recuperată prin Societatea Cultural – Științifică „Stroești – Argeș” și donată Bibliotecii Centrale Universitare din București la 5 octombrie 1982. La redactarea acestei publicații, Gh. Stroian și-a antrenat și rudele sale stroeștene. Printre colaboratorii revistei se întâlnește și „Priosan de pe Vâlsan” adică preotul Sandu N. Ion, cumnatul său din Stroești, care a publicat patru poezii¹⁵.

¹⁵ I. N. Sandu, *Prietenul Poporului* (poezie), în „Prietenul Poporului”, 2/1928, p. 6; Idem, *Început de primăvară*, (Poezie), în „Prietenul poporului”, 6/1928, p. 7; Idem, *Omule, ia bine seama*, (poezie), în „Prietenul poporului”, 6/1928, p. 6; Idem, *Toamna*, (poezie), în „Prietenul Poporului”, 10/1928, p. 4.

Revista se tipărea la Tipografia Gh. N. Vlădescu și Fiul din Câmpulung și avea o orientare culturală cu „nuanță religioasă”¹⁶. În clasicul „Cuvânt începător” se declara: „cultura națională creștină trebuie să pătrundă cât mai adânc în masa cea mare a poporului, fiind piatra de temelie a României de azi și de mâine”. Regăsim aici o teză mai veche pe care C. D. Aricescu o punea strălucit în frază: „O națiune se civilizează cu cultura; nu cu biciul, cu fearele și cu arestul”¹⁷.

În întocmirea și tipărirea revistei „Prietenul Poporului”, Gheorghe N. Stroian a antrenat și alte rude; dr. Nichita N. Dragomirescu (la substanțiala rubrică medicală); Vasile I. Dragomirescu; Gheorghe N. Dragomirescu; Felicia Gh. Stroian; Toma Gh. Popescu – Tomița din Costeși Vâlsan, văr de al doilea după mamă și tovarăș de gazdă la Școala primară din Curtea de Argeș etc.

Alți colaboratori au fost cadre didactice, preoți și alți salariați ai județului Muscel: Ioan Răuțescu, A. Cristian, Moise P. Păcescu, ing. Traian M. Ionescu – Heroiu de la Ocolul Silvic Mihăești (la rubrica Buletinul gospodarului), Alexe Marinescu, N. Bratu, Anton Gurgu, Gheorghe N. Vlădescu, C. Georgescu, I. Mestecăneanu (girant), Paraschiv Angelescu etc., sau din alte județe: Ion Popescu – Moșăceni, Al. Soare din Șuici (Sandu de la Șuici), C. St. Clime, Hogeia, I. Gh. Tărbescu, Tuțu Marin, Perpessicius, Dem. B. Dinu, Grivas D. Cruceanu (Cernica), Ion Bozdog etc.

Fiecare număr avea 24 pagini, plus copertele. Un număr dublu, 8 – 9 din august – septembrie 1928, anunța într-un fel, dificultățile financiare în care se zbătea administrația ei. Primii abonați ai revistei au fost rudele lui Gheorghe N. Stroian: căpitanul stroeștean Petre N. Stroian, frate; cei din Capul Piscului și din Schitul Golești etc. Abonamentul de 60 lei/an se plătea greu și apelurile continui ale lui Gh. Stroian n-au echilibrat situația financiară a revistei care în octombrie 1928 își încetează apariția. Răsfoind paginile ei care consemnează un act de cultură ne reține atenția poezia „Închinare” scrisă de Alexe Marinescu și dedicată lui Gheorghe N. Stroian, apărută în nr. 5/1928. Stroeșteanul o merita.

Studiul Felicie Gh. Stroian¹⁸ merită a fi semnalat deoarece analizează 18 cărți vechi de cult păstrate la Mănăstirea „Negru Vodă”, cărți tipărite în intervalul 1635-1803, autoarea notând și însemnările făcute pe ele de diverse persoane în decursul timpului.

Înimosul cumnat din Stroești, Sandu N. Ion ruga cititorii să sprijine revista și îndemna redacția la efort¹⁹: „Iar acelora ce lucră / Cu avânturi preoțești / Le urează spor la muncă / Preotul de la Stroești”.

Evident avânturile „preoțești” erau necesare pentru rimă la „Stroești” fiindcă la revistă lucrau mulți laici din avânt cultural. Admirăm la el insistența cu care nota la sfârșitul fiecărei poezii: „Stroești – Argeș”, spre a scoate în evidență satul său de pe Vâlsan.

În publicistică, Gheorghe N. Stroian avea experiență. El fusese administratorul primelor două numere (iulie și august 1922) ale revistei „Buna

¹⁶ I. Hurdubețiu, Fl. Mîrțu, N. Nicolaescu, Gh. Pâmușă, Gh. Stănculescu, I., *op. cit.*, p. 196-198 și 211.

¹⁷ C. D. Aricescu, *Inginerul Caraciani*, în „Naționalul”, nr. 49 din 31 mai 1859, p. 195 (Vezi și: N. P. Leonțchescu, *Primele școli de mine din Țara Românească*, în „Forum”, nr. 7-8/1988, p. 142).

¹⁸ Felicia Gh. Stroian, *Biblioteca veche a Mănăstirii „Negru Vodă” din Câmpulung Muscel*, în „Prietenul Poporului”, 8-9/1928, p. 17-19.

¹⁹ I. N. Sandu, „Prietenul Poporului”, 2/1928, p. 6.

Vestire”, organul „de propagandă culturală a Cercului Cultural Muscelan”²⁰. El figurează ca membru fondator al Cercului Cultural Muscelan și al revistei „Buna Vestire”. Această revistă a trăit un an de zile și cu nr. 12 din aprilie 1923 își încetează apariția din lipsă de fonduri. În colegiul de redacție al ei, ca membru fondator apare în octombrie 1922 un alt stroeștean, avocatul I. Stroescu, fost procuror.

În afara activităților culturale, Gheorghe N. Stroian a adus multe îmbunătățiri la cele două biserici, monumente istorice, Negru Vodă și Sfântu Gheorghe din Câmpulung jud. Muscel. Între anii 1929-1939 a restaurat complet casa din curtea Bisericii Domnești. S-au executat ample lucrări de reparații interioare și exterioare bisericii, inclusiv acoperișul. Cu acest prilej s-a spălat pictura și s-au reparat stranele.

În alt plan, a înființat un comitet de asistență în parohia sa cu ajutorul căruia a colectat sumele de bani necesare ajutorării celor săraci și întreținerii a 120 elevi la cantinele școlare ale celor două școli primare din circumscripție.

În anul 1920, Virgil Drăghiceanu a efectuat ample lucrări de cercetare arheologică în curtea mănăstirii Negru Vodă. Cel care i-a acordat un prețios ajutor pe diverse planuri de acțiune a fost Gh. Stroian. Virgil Drăghiceanu, secretarul vestitului istoric Nicolae Iorga, a stat, atunci, trei săptămâni la Câmpulung, oaspete al lui Gh. Stroian. Venise să descopere mormântul marelui Basarab Întemeietorul. L-a găsit profanat și deziluzia a fost imensă. Virgil Drăghiceanu a desfăcut apoi un alt mormânt, al unui boier. L-a găsit intact și a ordonat: „Să nu-l atingeți! Este complet!” L-a atins el, însă, și rămășițele s-au prefăcut imediat în pulbere.

Activitatea multilaterală a lui Gheorghe N. Stroian a avut și detractori, așa cum menționa N. Cădere în scrisoarea lui. Protopopul Proca Nicolae l-a informat pe patriarhul Miron Cristea că, în cadrul Ateneului Popular „Negru Vodă”, Gheorghe Stroian citește pe Sherlock Holmes. Drept urmare, patriarhul l-a pedepsit pe Gh. Stroian. Lucrurile au intrat în normal de abia în 1930 când soția acestuia, Sofia, a reușit să stea de vorbă cu patriarhul bisericii și să-i explice totul.

Pentru activitatea sa multilaterală, patriarhia îl numește protopop al județului Muscel pe data de 1 iulie 1933. Între anii 1933 – 1935 a girat în mod gratuit și postul de protopop al circumscripției Priboieni jud. Muscel. Din această perioadă datează fotografia de grup (fig. 8) în care protopopul Gheorghe N. Stroian este înconjurat de subalternii săi. Printre aceștia se află și Ioan Răuțescu din Dragoslavele (rândul din față, primul din dreapta imaginii), cunoscut autor de monografii.

La bătrânețe, pensionarul Gheorghe N. Stroian s-a retras în casa lui din str. Ghiociei nr. 18 sector 2 București. A urmat pentru el și familia sa, o perioadă foarte grea. Casa i-a fost confiscată, pur și simplu, de către un activist al Partidului Comunist Român. Răvășit de durere și cutremurat de lipsa de recunoștință a celor aflați la putere, cel care a fost protopop de Muscel, stroeșteanul Gheorghe N. Stroian a plecat dintre cei vii la 16 februarie 1963, chinuit de un neoplasm al ficatului și a fost înmormântat la Cimitirul Belu din Capitala țării.

²⁰ „Buna Vestire”, 1 iulie 1922 – 30 aprilie 1923; Gh. N. Stroian, *Scrisori*, în „Buna Vestire”, 1/1922, p. 12 – 14; Idem, *Mănăstirea Negru Vodă*, în „Buna Vestire”, 1/1922, p. 19 -21.

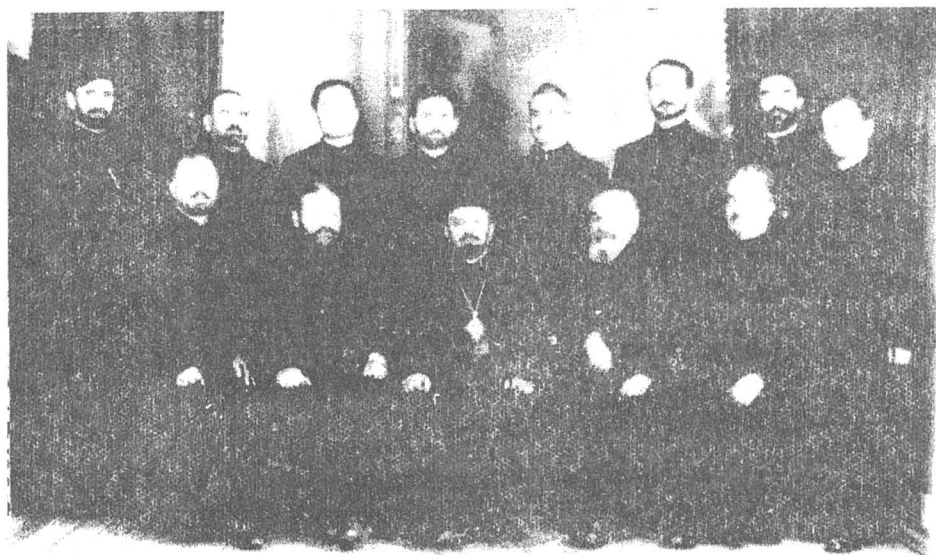

Fig. 8. Protopopul Gheorghe Stroian, rândul 1 al treilea din stânga, în mijlocul colaboratorilor săi. Foto circa 1933-1935.

Rămânea în urma sa materialitatea unor realizări deosebite în planul culturii câmpulungene și al dotărilor edilitar – gospodărești care-i vor cinsti memoria. Strădaniile sale nu au rămas fără ecou. Clădirea fostului Ateneu Popular „Negru Vodă” a fost renovată în anii din urmă și a existat propunerea ca chipul lui Iustin Moiescu să fie pictat în frescă de la intrarea principală. Patriarhul țării nu a acceptat ideea și a dat ordin ca în frescă să fie pictat chipul celui care a fost Gheorghe N. Stroian, ctitorul acestei frumoase clădiri.

Vizitatorul Câmpulungului poate să-și oprească, pentru o clipă efemeră, pașii în fața chipului unui ctitor de altădată, stroeșteanul Gheorghe N. Stroian și să-i cinstească prin gând și faptă sacrificiul și opera.